

POSTANOWIENIE

30 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 lipca 2025 r. w Warszawie
zażalenia P. spółki akcyjnej w W.
na wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie
z 12 lutego 2025 r., II Ca 546/24,
w sprawie z powództwa P. spółki akcyjnej w W.
przeciwko N. D.
o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok w pkt II (drugim) i pozostawia
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

[PG]

UZASADNIENIE

P. S.A. w W. (dalej: „P. S.A.”) domagała się zasądzenia od pozwanej N. D. kwoty 69 998, 26 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 58 743,24 zł od dnia 9 sierpnia 2023 r. do dnia zapłaty. Kwota 58 743,24 zł była identyfikowana przez stronę powodową z pozostałym - w związku z wypowiedzeniem umowy pożyczki - do zapłaty kapitałem, zaś kwota 11 255,02 zł ze skapitalizowanymi odsetkami. W toku postępowania – w związku z wezwaniem (k. 103) - strona powodowa sprecyzowała, że na kwotę 11 255,02 zł składa się

kwota skapitalizowanych odsetek kapitałowych (4996,74 zł) i odsetek karnych (6258,28 zł).

Wyrokiem z 22 lutego 2024 r. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 69 998,26 zł z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 58 743,24 zł od dnia 9 sierpnia 2023 r. oraz orzekł o kosztach procesu.

Na skutek apelacji pozwanej Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił ją w zakresie rozstrzygnięcia co do kwoty 58 743,24 zł z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 9 sierpnia 2023 r. do dnia zapłaty (pkt I), natomiast w pozostałej części, tj. w zakresie orzeczenia o żądaniu zasądzenia kwoty 11 255,02 zł uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazał w tym zakresie sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania (pkt II).

W ocenie Sądu drugiej instancji Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy w zakresie roszczenia z tytułu skapitalizowanych odsetek, a to ze względu na brak należytego jego sprecyzowania przez stronę powodową, wbrew art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Zachodzi bowiem różnica pomiędzy kwotą dochodzonych pozwem odsetek, a kwotą wynikającą z wyliczenia załączonego do pisma precyzującego sposób wyliczenia tej należności. Według Sądu odwoławczego rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy powinien w pierwszej kolejności wezwać powoda do sprecyzowania żądania pozwu, pod rygorem zawieszenia postępowania, przez określenie, jakie dokładnie należności składają się na dochodzoną pozwem kwotę należności ubocznych. Mianowicie w pozwie kwotę z tego tytułu określono na 11 255,02 zł, zaś z dołączonego do pisma precyzującego dokumentu wynika, że kwota odsetek kapitałowych daje sumę 4909,22 zł, zaś kwota odsetek za opóźnienie wynosi 6148,66 zł, czyli łącznie 11 057,88 zł.

W zażaleniu strona powodowa zaskarżając wyrok Sądu odwoławczego w pkt II wniosła o jego uchylenie i zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego. Zarzuciła naruszenie art. 386 § 4 k.p.c., w sytuacji gdy z okoliczności faktycznych sprawy i ustaleń Sądów obu instancji wynika, że dochodzona kwota tytułem skapitalizowanych odsetek została wyliczona co do kwoty 11 057,88 zł (tj. 4909,22 zł + 6148,66 zł).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu wywołanym zażaleniem strony, skierowanym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. przeciwko uchyleniu przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, ocenie podlega jedynie prawidłowość zakwalifikowania przez sąd odwoławczy określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej przez ten sąd podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Ocena ta nie obejmuje natomiast zarówno merytorycznego stanowiska prawnego sądu drugiej instancji, jak i prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się do kwalifikacji powstałej sytuacji procesowej w kontekście przesłanek z art. 386 § 4 k.p.c. Oznacza to, że Sąd Najwyższy sprawdza jedynie, czy rzeczywiście doszło do nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, albo czy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., II CZ 79/13, niepubl., z 24 stycznia 2014 r., V CZ 87/13, niepubl., z 22 lipca 2015 r. I UZ 6/15, niepubl.). Wszelkie inne wady, dotyczące naruszeń prawa materialnego, czy też procesowego (poza nieważnością postępowania - art. 386 § 2 k.p.c.), nie uzasadniają uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Wszystkie tego rodzaju braki powinny być w systemie apelacji pełnej załatwiane bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 grudnia 2012 r., II CZ 141/12, niepubl.; z 2 października 2014 r., IV CZ 68/14, niepubl.).

Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia, polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania przez ten Sąd materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony przy bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999 nr 1, poz. 22; wyroki Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36 oraz z 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2).

Sąd odwoławczy błędnie uznał, że w kontekście treści pozwu w zakresie roszczenia z tytułu skapitalizowanych odsetek oraz pisma precyzującego żądanie w tym zakresie, nie doszło do rozpoznania przez Sąd Rejonowy istoty sprawy w przedstawionym wyżej rozumieniu. W piśmie procesowym z 2 stycznia 2024 r. i załączonym do niego dokumencie strona powodowa skonkretyzowana sposób wyliczenia kwoty skapitalizowanych odsetek poprzez określenie od jakich kwot i za jaki okres zostały one naliczone. W konsekwencji nie można przyjąć, że pozew w tym zakresie nie wypełniał formalnych wymogów przewidzianych w art. 187 § 1 pkt 1, 1¹ i 2 k.p.c. Okoliczność, że z treści załączonego do tego pisma procesowego dokumentu prywatnego wynika, iż kwota wskazana w pozwie i tym piśmie procesowym (11 255,02 zł) nie pokrywa się z sumą kwot z tego dokumentu (11 057,88 zł) powinna być rozstrzygnięcia na płaszczyźnie merytorycznej weryfikacji, którą również dokonuje Sąd drugiej instancji jako sąd *meriti* w ramach kognicji wyznaczonej art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. Sąd odwoławczy ma więc możliwość zbadania, czy zaprezentowany przez powódkę w piśmie procesowym sposób wyliczenia kwoty skapitalizowanych odsetek w zakresie dat początkowych poszczególnych kwot i czasookresu naliczenia tych odsetek ma oparcie w przedstawionym przez strony materiale dowodowym, względnie zachodzą podstawy do zastosowania skutków z przepisów prawa procesowego (art. 228 - 231 k.p.c.). W każdym bądź razie brak spójności pomiędzy twierdzeniami pozwu a przedstawionymi przez powoda dowodami i zaniechanie usunięcia tej sprzeczności pomimo wezwania nie stanowi takiej wadliwości procesowej, która uniemożliwia nadanie sprawie dalszego biegu w rozumieniu art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c., lecz skutki takiej wadliwości mają znaczenie dla oceny materialno-prawnej zasadności dochodzonego roszczenia i jego zakresu.

Należy jednak odnotować, że w piśmie z 2 stycznia 2024 r. (k. 109/2) strona powodowa wyjaśniła, iż różnica pomiędzy kwotą wskazaną w pozwie (11 255,02 zł), a kwotą wynikającą z załączonego do tego pisma precyzującego dokumentu (11 057,88 zł) spowodowana jest tym, że w powołanym dokumencie (k. 110-111) wyliczenie kwoty skapitalizowanych odsetek nastąpiło na dzień jego sporządzenia, tj. 3 sierpnia 2023 r., natomiast pozew został sporządzony 8 sierpnia 2023 r. i obejmuje kapitalizację odsetek także za okres od 4 sierpnia 2023 r. Dlatego też

mając stosowne dane zawarte w tym dokumencie i wynikające z niego zasady kapitalizacji odsetek możliwa jest rachunkowa weryfikacja ww. różnicy, tj. za okres od daty sporządzenia dokumentu do dnia wniesienia pozwu; strona powodowa domagała się odsetek od należności głównej (58 743,24 zł) od 9 sierpnia 2023 r.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., a orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawił, zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c., sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

[PG]

[a.ł]